

Н.В. Собецкая. Экономическая проекция на гендерные аспекты. – Статья.

Аннотация. Автор отмечает наличие значительных гендерных диспропорций в экономическом русле; подчеркивает зависимости уровня экономической активности и занятости населения от пола; определяет проблемы женской безработицы и профессиональной сегрегации по половому признаку. Особое внимание уделяется экономическому положению женщин и мужчин и их гендерным различиям.

Ключевые слова: гендер, экономика, безработица, общество, изменения.

N. Sobetska. The economic projection on gender aspects. – Article.

Summary. The author highlights the existence of significant gender disparities in the economic mainstream; emphasizes the dependence of economic activity and employment by gender; outlines the female unemployment problem and occupational segregation by gender. Particular attention is paid to male and female economic situation and their gender differences.

Key words: gender, economy, unemployment, society, changes.

УДК 336

В.Г. Станіславський

аспірант кафедри менеджменту
Міжнародного гуманітарного університету,
м. Одеса, Україна
Науковий керівник: **А.Г. Гончарук**
доктор економічних наук, професор,
Міжнародний гуманітарний університет,
м. Одеса, Україна

ДЕЦЕНТРАЛІЗОВАНІ КРИПТОАКТИВИ ЯК ІНСТРУМЕНТИ ХЕДЖУВАННЯ

Анотація. У статті автор розгляне децентралізовані криптоактиви, в тому числі класичний біткоїн, як інструменти хеджування в умовах інтеграції у фінансові ринки і соціально-політичної та економічної нестабільності на світовій арені. Автор намагається проаналізувати і зіставити класичні похідні фінансові інструменти, деривативи, суть їх застосування та їх ключові функції.

Ключові слова: криптовалюта, електронні гроші, цифрові валюти, віртуальні валюти, блокчейн, постіндустріальне суспільство, цифрове золото, хеджування, міграція капіталу.

Постановка проблеми. В умовах торгових війн, політичної та економічної нестабільності зростає недовіра до держав і централізованих регуляторів. Інвестори намагаються знайти притулок для своїх фінансових потоків в інноваційних продуктах постіндустріального суспільства, що не контролюються державами. Криптоактиви як децентралізовані продукти без регулятора стають все більш привабливими для великих інвестицій в міру інтеграції у фінансовий ринок і становлення юридичної бази для подальшого розвитку. Доступність і популярність технології значно збільшує аудиторію потенційних інвесторів і підштовхує користувачів не тільки до спекуляції, а й до накопичення заощаджень в криптоактивах. Легкість, мобільність, простота використання, продуманість технологічних аспектів децентралізованих криптоактивів дозволяють розглядати криптоактиви як надійне сховище вартості і об'єкт інвестицій.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Проблемам сутності та розвитку криптоактивів, їх видів, перевагам та недолікам їх систем та протоколів присвячені праці М. Ліхачова, Н. Поліванова, М. Куцевола, О. Шевченко-Наумової, А. Квітки, І. Лубенця, статті та описи в таких інтернет журналах, як Economist, Coindesk, Bitcoinmagazine, а також багато публікацій технічної літератури.

Відлення невирішених раніше частин загальної проблеми. Окремого дослідження потребують криптоактиви як інструменти хеджування. Поступово розширюється юридична база, використання деривативів щодо криптовалют і позитивна репутація спекулятивного характеру, що дозволяє розглядати криптоактиви як інструмент хеджування і об'єкт надійного сховища вартості.

Мета статті. Визначення властивостей і можливостей використання криптоактивів в якості інструментів хеджування і надійного сховища вартості в умовах нестабільності фінансових ринків, торгових війн і глобальної невизначеності.

Основний матеріал. Похідні фінансові інструменти з'явилися ще в стародавні століття з метою мінімізації втрат або, іншими словами, мінімізації ризиків. У сучасному суспільстві деривативи не є чимось новим і невідомим. У цій статті автор спробує порівняти і знайти загальні ознаки між класичними похідними фінансовими інструментами і децентралізованими криптоактивами як інструментами хеджування і об'єктом міграції капіталу від базового активу до іншого активу. Оскільки деривативи стандартизовані і формальні, криптоактиви не можна віднести до визначення дериватива, криптоактив не зумовлює будь-якої контракт і не дає якоесь право чи обов'язок власникові. В постіндустріальному суспільстві на момент написання статті криптоактиви користуються великим попитом і є досить ліквідним активом. На момент написання статті приблизна капіталізація криптоактивів становить понад 224 мільярди доларів [1]. При цьому об'єктом хеджування може бути актив, зобов'язання або майбутня операція, що створюють ризик зміни справедливої вартості активів і зобов'язань або зміни грошових потоків, пов'язаних з майбутньою операцією. Найчастіше – це банківський продукт, вартість якого може зменшитися в разі настання певних умов або подій. Інструментом хеджування є об'єкт, реакція якого на зміну певних умов або подій прямо протилежна реакції об'єкта хеджування за тих же умов або подій. Децентралізовані криптоактиви це інструменти постіндустріального суспільства, створені для мінімізації зовнішнього впливу в зв'язку з відсутністю емітента і регулятора. На думку автора, тільки сукупність певних властивостей децентралізованого криптоактива дає можливість розглядати такі криптоактиви як інструмент хеджування. Автор статті вказує на те, що не робить спробу віднести криптоактиви до поняття деривативів, а намагається пов'язати суть та мету застосування такого роду інструментів. За своєю суттю дериватив це договір, контракт, за яким сторони отримують право або зобов'язуються виконати деякі дії щодо базового активу. Ціна дериватива і характер її зміни зазвичай тісно пов'язані з ціною базового активу, але не обов'язково збігається. Зазвичай метою покупки деривативу є не фізичне отримання базового активу, а хеджування цінового або валютного ризику в часі або отримання спекулятивного прибутку від зміни ціни базового активу. Кінцевий фінансовий результат для кожної сторони може бути як позитивним, так і негативним. Автор в цьому контексті намагається розглянути саме використання криптоактиву і підключення до мережі блокчейн вказаного криптоактива як непряму угоду розглядати за цінність одиницю даного криптоактива щодо фіатних грошей. Варто зауважити, що вже саме використання криптовалюти і є умовною угодою, яка дає власникові право, але не обов'язок отримати якусь суму коштів за наявний у нього актив від таких самих користувачів. Звичайно ж, наприклад такі класичні похідні фінансові інструменти, як ф'ючерс або опціон, дають у першому випадку обов'язок, а у другому – право на покупку або продаж базового активу за обумовленою ціною. Використання криптоактива не визначає конкретного часу на право покупки або продажу по визначеній ціні. У перерахованих вище властивостях автор вказує і на схожість, і на відмінність деривативів від криптоактивів. Варто відмітити, що безумовно деривативи можуть використовуватися і в відношенні криптоактивів. Власне, і саме використання грошей в цілому – це договір між людьми про сприйняття їх номінальної та реальної цінності [2]. Деривативи дають можливість мінімізувати свої фінансові втрати, а іноді навіть і отримати певну прибутковість. Далі автор намагається знайти схожу опцію і у механізми криптоактива.

Обмежений в емісії криптоактив постійно збільшує рівень попиту на самого себе, провокуючи збільшення своєї вартості в конкуренції ставок попиту. Вартість криптоактива оцінюється в основному в фіатних валютах, наявність якої набагато вище відносно наприклад біткоіна. Однак постійне зростання попиту за рахунок адаптації в фінансовий ринок збільшує ціну криптоактива щодо фіатних грошей. Наприклад, саме використання деривативів на криптовалюти або створення хеджфондів, або збільшення кількості взаємодіючих користувачів. Автор зауважує, що такий крипто актив, як біткоін, емітує себе сам за рахунок майнерів, які створюють первинний попит, а вторинний попит створюють товари і послуги [2], активність користувачів, тобто грошові потоки обміну фіатної валюти на криптоактив і назад. Автор зауважує, що вартість наводиться щодо якоїсь одиниці, величини. Наприклад, на момент написання статті, курс біткоіну становив 8400 \$ (округлено) [1].

Кількість покупців активу в якийсь момент не зможе пропонувати ціну вище, але постійно зростаючий обсяг попиту буде підтримувати ціну в фіатній валюті щодо одиниці криптоактиву. Для уповільнення цього процесу відбуваються процеси майнінгу, випускаючи в обіг нові одиниці криптоактиву, сповільнюючи зростання ціни, що йде в ногу з адаптацією в фінансові ринки, і залучаючи все більшу

кількість великих інвесторів. У довгостроковій перспективі така поведінка призведе до стабільної ціни криптоактиву в умовах його високої ліквідності. На нашу думку, механізм роботи такого класичного і першого криптоактива, як біткоїн, створює поступове зростання і стає предметом колекціонування і збереження вартості в довгостроковій перспективі. Також потрібно зауважити, що сама ідея децентралізації дуже актуальна у всіх сферах автоматизації та контролю, повсякденному житті людини. В умовах економічних війн, соціальних конфліктів інвестори шукають інструменти хеджування своїх коштів в неконтрольованих державами крипто активах, що і робить криптоактиви інструментом хеджування шляхом міграції капіталу та зміною базового активу.

Власне, і самі криптоактиви мають великий ризик зміни власної вартості. Через це вони часто стають об'єктом хеджування. Але що ж є хеджування, як не певна міра, дії для страхування ризику. Адже якщо існує саме використання криптоактивів як базового активу та застосування до нього деривативів, то чому не можна назвати криптоактив інструментом хеджування? Використання деривативів на криптоактиви є на багатьох криптовалютних біржах, наприклад BitMex [5], CBOE [6] та інших, форвард контракти на Teraexchange [7] та інших, CFD – контракти на Etoro [8], 24option [9] і інших, опціонами на LedgerX [10], Deribit [11] та інших.

Адже, хеджуючи крипто актив, ми хеджуємо наші фіатні гроші, в яких люди і сприймають вартість. За ризику зменшення вартості одного активу хеджуванням може служити зміна базового активу пропорційно вартості першого, тобто міграція фінансових потоків у більш захищені активи. Зазвичай в періоди нестабільності інвестори вважають за краще володіти золотими активами, а не будь-якими іншими. Золото як всесвітня міра вартості завжди використовувалася інвесторами для хеджування своїх ризиків. Найбільш яскравими прикладами є 1980-ий і 2008-ий роки. В обидва ці періоди світова економіка вступала в період рецесії, що було причиною нестабільності на світових ринках і відходу інвесторів в безризикові активи.

Прагматичний погляд на схожість золота та біткоїну як першого децентралізованого активу полягає в тому, що обидва об'єкти можна описати як «взаємозамінні предмети колекціонування». Чи не замінні предмети колекціонування, такі як твори мистецтва, поштові марки, пам'ятні речі, які розглядались як інвестиції та збереження капіталу протягом багатьох років. Функціональний аспект біткоїну та золота сприяє більш високій ліквідності, посилюючи використання накопиченої вартості порівняно з іншими предметами колекціонування. Таким чином, ми можемо зробити висновок, що відповідно до теореми регресії неосвіченого об'єкта об'єкт може стати надійним сховищем вартості, якщо він володіє величезною ліквідністю в короткостроковій перспективі [2]. Отже, є можливість використання децентралізованого криптоактива, наприклад такого як біткоїн, в якості фінансового інструменту для зниження ризику впливу ринкових факторів на вартість іншого активу. В історичному розрізі децентралізовані криптоактиви і криптовалюта в цілому показали себе як надійне сховище вартості, тим самим залучаючи все більшу кількість інвестицій і збільшуючи свою популярність. На нашу думку, варто знайти кореляцію між світовими подіями в світлі політичної та економічної нестабільності на світовій арені, що змушує інвесторів з різних країн розглядати криптоактиви як інструменти хеджування. «Загострення напруженості у відносинах між двома найбільшими економіками світу призведе до того, що інвестори будуть вкладати гроші в децентралізовані, несuverенні, безпечні валюти, такі як біткоїн, щоб захистити їх від потрясінь, що відбуваються на традиційних ринках», – на тлі торгової війни США і Китаю сказав Найджел Грін, виконавчий директор фінансової консалтингової фірми deVere Group [12]. Автор зазначає, що криптоактиви в міру своєї адаптації в суспільстві та на ринках дедалі частіше реагують і використовуються як інструмент хеджування. «Сьогодні біткоїн вперше різко відреагував в реальному часі на новини про торгову війну, – зазначив аналітик ринку і інвестор у криптовалюту Алекс Крюгер. Триваюча торговельна суперечка, – додав він, – ймовірно, продовжить підвищувати ціну на біткоїн і інші криптовалюти [12]. «У цьому році біткоїн показав себе по-новому, з безліччю міні-сплесків, але безрезультатний BREXIT міг би показати масивний і безпрецедентний прорив», – сказав The Independent Ніколас Грегорі, генеральний директор блокчейн-компанії CommerceBlock. «Мало того, що відхід з ЄС без будь-яких угод викличе заворушення і нестабільність у двох основних паперових валютах, він також викличе кризу ідентичності для глобальної системи, оскільки непередбачені обставини оголять основні світові валютні паперові гроші і зроблять їх уразливими» [13]. Ціна, наприклад, біткоїну, як відомо, нестабільна, однак деякі інвестори починають розглядати його як актив-притулок через його обмежену пропозицію. Його безмежна і децентралізована інфраструктура також означає, що вона менш схильна до впливу однієї країни або ринку. Можна сказати, що біткоїн як перший криптоактив завойовує репутацію цифрового золота.

Дані, зібрані Bloomberg раніше, підтверджують цю думку, оскільки співвідношення ціни біткоїну до золота подвоїлося за останні три місяці щодо дати написання статті. Кожен раз, коли банки починають друкувати гроші, питання про крипто валюти, чия пропозиція обмежена, стає все більш актуальним. Але у криптоактивів є і свої проблеми. На цей час однією з найбільш серйозних нарікань на криптовалюти для платежів є їх волатильність, найбільш яскраво ілюстрована історія з Лазло Ханец (який заплатив 10 000 біткоїнів за пару піц Папа Джона в перші дні біткоїну). Іншою серйозною критикою є невизначений статус регулюючих органів, особливо щодо статусу криптографічних активів в якості забезпечення в очах таких регуляторів, як «Комісія з цінних паперів і бірж США» (SEC) [3].

З іншого боку, в історії буквально не було активів, які, як відомо, демонструють стабільну вартість з плином часу – вони стабільні тільки по відношенню до вартості іншого активу. Через це не існує універсального способу встановити стабільний поріг цінності, який буде тривалим [4]. З огляду на те, що мільярди користувачів месенджерів і клієнтів банків знайомляться з платіжними рішеннями на основі блокчейнів, ми можемо бути впевнені, що кожній великій організації в світі доведеться виробити реакцію на цю безпрецедентну ситуацію. А конкуренція між націями і ідеологіями, такими як Китай і Захід, торгові війни і війни в принципі можуть активно прискорити вироблення рішень, які стануть основою для масового впровадження криптографічних активів, а також використання їх в якості інструментів хеджування та об'єкта інвестицій.

ЛІТЕРАТУРА

1. Top 100 Cryptocurrencies by Market Capitalization. URL: <https://coinmarketcap.com/>
2. Станіславський В.Г. Біткоїн як засіб платежу у постіндустріальному суспільстві. *Наукові записки Міжнародного гуманітарного університету*, випуск 30, 2019 р. С. 58–62.
3. Omkar Godbole. Bitcoin Price Looks North Despite SEC's Latest ETF Rejection. URL: <https://www.coindesk.com/bitcoin-price-looks-north-despite-secs-latest-etf-rejection>.
4. Miko Matsumura. US-China Trade War and Its Effect on Cryptocurrencies. URL: <https://cointelegraph.com/news/us-china-trade-war-and-its-effect-on-cryptocurrencies>.
5. BitMEX. Руководство по фьючерсам. URL: <https://www.bitmex.com/app/futuresGuide>.
6. CMEGroup. Bitcoin futures. URL: <https://www.cmegroup.com/trading/bitcoin-futures.html>.
7. TeraExchange. Bitcoin Forwards. URL: <https://www.teraexchange.com/Home/Instruments>.
8. Etoro. Торговля CFD-контрактами. URL: <https://www.etoro.com/ru/trading/cfd/>.
9. 24option. CFD-trading. URL: <https://www.24option.com/eu/cfd-trading/>.
10. LedgerX. US-regulated trading platform for physically-settled digital currency derivatives. URL: <https://www.ledgerx.com/>.
11. Deribit. BTC Options Contract. URL: <https://www.deribit.com/pages/docs/options>.
12. Anthony Cuthbertson. Bitcoin price shoots up after Trump tweets about China tariffs. URL: <https://www.independent.co.uk/life-style/gadgets-and-tech/news/bitcoin-price-latest-trump-us-china-trade-war-tariffs-a9078861.html>.
13. Anthony Cuthbertson. Bitcoin price: No-deal Brexit 'will see cryptocurrency value hit record high'. URL: <https://www.independent.co.uk/life-style/gadgets-and-tech/news/bitcoin-price-brexit-no-deal-value-analysis-boris-johnson-a9047301.html>.

В.Г. Станиславский. Децентрализованные криптоактивы как инструменты хеджирования. – Статья.

Аннотация. В статье автор рассмотрит децентрализованные криптоактивы, в том числе классический биткоин, как инструменты хеджирования в условиях интеграции в финансовые рынки и социально-политической и экономической нестабильности на мировой арене. Автор постарается проанализировать и сопоставить классические производные финансовые инструменты, деривативы суть их применения и их ключевые функции.

Ключевые слова: криптовалюта, электронные деньги, цифровые валюты, Виртуальные валюты, блокчейн, постиндустриальное общество, цифровое золото, хеджирование, миграция капитала.

V. Stanislavskiy. Decentralized crypto assets as hedging instruments. – Article.

Summary. In article, the author will consider decentralized crypto assets, including classic bitcoin, as hedging instruments in the context of integration into financial markets and socio-political and economic instability on the world stage. The author will try to analyze and compare classical derivative financial instruments, derivatives, the essence of their application and their key functions.

Key words: cryptocurrency, electronic pennies, digital currency, virtual currency, blockchain, post-industrial suspension, digital gold, hedging, capital migration.